

li tak různorodými tématy, jako byl vliv osobních a sociálních zdrojů na vnímání skupinové dynamiky členy skupiny, vývoj pohledů na roli EU při řešení problému nezaměstnanosti, celkové kognitivní zisky a změny postojů během deliberativního procesu, posuny v pohledu deliberujících na roli státu nebo v jejich názorech na význam a legitimitu hospodářské konkurence. Nechyběla ani informace o proceduře výběru respondentů v kaposvářském výzkumu. Dva občanské porotě specificky věnované příspěvky se zamýšlely nad možnostmi širší aplikace této metody a nad vývojem názorů účastníků kaposvářské poroty na vztah mezi vzděláním a nezaměstnaností.

Bylo by do očí bijícím paradoxem, kdyby představení výsledků deliberativního šetření samo postrádalo jakékoli deliberativní prvky. Na veszprémském workshopu tento paradox nevznikl, protože o každém příspěvku se velmi živě debatovalo. Přispěla k tomu i účast zahraničních diskutujících z několika sousedních zemí, konkrétně Zuzany Kusé z Bratislavy, Józefa Nižnika z Varšavy, Jeleny Pešic z Bělehradu a Pavla Nejdlu ze Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i., v Praze. Workshop se vydal i výsledky Lengyelova týmu mohou být neobyčejně užitečné pro všechny badatele zajímající se o deliberativní prvky ve výkonu demokratické vlády na místní i národní úrovni.

Marek Skovajsa

Berlínská konference k otevřenému přístupu k vědeckým publikacím

Düsseldorf, Německo, 11.–13. 11. 2008

Ve dnech 11. až 13. listopadu se v německém Düsseldorfu konala již pošesté Open Access Conference s podtitulem „Proměny vědecké komunikace ve znalostní společnosti“ (<http://www.berlin6.org>). Hostitelské role se ujal následující instituce:

Hochschulbibliothekszenrum des Landes Nordrhein-Westfalen, vydavatel Copernicus Publications a nadace Academics. Mezi podporovateli je třeba také uvést Universität Düsseldorf a především Ministerium für Innovationen, Wissenschaft, Forschung und Technologie des Landes Nordrhein-Westfalen.

Stejně jako předchozích pět ročníků, i letošní konference navázala na Berlínskou deklaraci (Berliner Erklärung über den offenen Zugang zu wissenschaftlichem Wissen), k níž se v letošním roce v důsledku rozhodnutí Akademické rady připojila také Akademie věd ČR, v.v.i. Shrňme základní myšlenky deklarace, která vzešla z vědecké konference o otevřeném přístupu k poznatkům z oblasti přírodních a humanitních věd 20.–22. října 2003 v Berlíně: v rámci platné právní úpravy ochrany duševního vlastnictví je třeba podporovat otevřený a bezplatný přístup k vědeckým poznatkům (v podobě primárních dat, databází, vědeckých článků atd.), rovněž i ke kulturnímu dědictví prostřednictvím Internetu. Bližší informace k jednotlivým oblastem zájemci naleznou na příslušných webových stránkách (<http://oa.mpg.de/openaccess-berlin/berlindeclaration.html>).

Složení účastníků šesté konference lze označit za skutečně pestré – od občanů hostitelské země přes zástupce jiných evropských zemí, zakladatele vůbec prvního repozitáře (úložiště digitálních objektů) na světě – amerického profesora fyziky Paula Ginsparga, návštěvníky z Indie, až po poměrně početnou skupinu Japonců. Z nastíněné pestrosti účastníků vyplývá také různorodost představených projektů, nicméně základní východiska této problematiky zůstávají ve všech zemích stejná – vliv globalizace, autorskoprávní záležitosti zpřístupňovaných textů, interoperabilita ukládaných dat, technické zabezpečení a možnosti finanční podpory oborových či institucionálních repozitářů v rámci probíhajících programů, zejména sedmého rámcového programu Evropské unie.

Program konference byl značně rozmanitý, ale je třeba uvést, že v důsledku globalizace lze východiska příspěvků všech účastníků označit za identická – jednalo se především o motivaci v oblasti úspor, finančních i časových, při zveřejňování a šíření vědeckých poznatků. Nárůst cen odborných časopisů na dvojnásobnou částku v rozmezí let 1996–2000 a značná časová prodleva mezi vytvořením vědeckého textu, např. výzkumné zprávy, a následným publikováním (a tím také jeho zpřístupněním ostatním) donutily členy vědeckých komunit z různých oborů hledat jiné cesty. Dnes kromě již zmíněných repozitářů samozřejmě usnadňuje komunikaci mezi vědci také řada dalších nástrojů (e-mailová pošta a především blogy, které nabízejí možnost bezprostřední diskuse ke konkrétním vědeckým problémům).

Ačkoli představené projekty (zejména ve speciální plakátové sekci) pokrývají různé obory, soustředíme se na repozitáře v oblasti sociálních věd: zajímavý je především oborový repozitář s názvem SSOAR (Social Science Open Access Repository). Toto veřejně přístupné úložiště digitálních objektů lze navštívit na webovém sídle (<http://www.ssoar.info>), kde je v současnosti volně k dispozici již celá řada postprintů a původních dokumentů, zejména časopiseckých článků, monografických i sborníkových příspěvků a výzkumných zpráv. Jedná se o texty v němčině, angličtině a španělštině. Autorům textů v uvedených jazycích nabízí zdarma zpřístupnění jejich prací, a tím samozřejmě i jejich lepší vyhledatelnost a zvýšení počtu citací. Řada německých univerzit dnes již také umožňuje na své půdě publikování kvalifikačních prací či časopiseckých článků na platformě otevřeného přístupu. Jako názorný příklad může sloužit elektronický dokumentační a publikační server Humboldtovy univerzity v Berlíně (edoc-Server der Dokumenten und Publikationsserver der Humboldt-Universität zu Berlin: <http://edoc.hu-berlin.de>),

který byl vytvořen za účelem sestavení univerzitní bibliografie, archivu dokumentů i poskytnutí možnosti autoarchivace a následného publikování odborných prací v digitální podobě a jejich zpřístupnění zájemcům prostřednictvím otevřeného přístupu. Zpřístupňované práce se podle své původní podoby dělí na vzniklé již jako digitální a na později digitalizované (týká se především těch se starším datem vzniku). Systém edoc-Server tvoří součást Iniciativy otevřených archivů (Open Archives Initiative – OAI) a Síťové digitální knihovny diplomových prací a disertací (Networked Digital Library of Theses and Dissertations – NDLTD). Server je začleněn do struktury Univerzitní knihovny Humboldtovy univerzity (Universitätsbibliothek der Humboldt-Universität zu Berlin).

Na platformě otevřeného přístupu je publikována také řada elektronických časopisů, jejichž přehled lze získat při návštěvě adresáře časopisů s otevřeným přístupem (<http://www.doaj.org>). Jako doklad stále se zvětšujícího počtu takto publikovaných textů mohou sloužit údaje uvedeného adresáře: v září r. 2008 obsahoval již více než 3600 textů od více než 2000 vydavatelů a více než 1200 časopisů.

Pro naše prostředí jistě může být vzorem pozornost, již Spolková republika Německo věnuje autorskoprávní problematice při publikování textů na základě platformy otevřeného přístupu, ale i v České republice už odborníci v současnosti pracují na platformě Creative Commonse, jež má za úkol vytvořit odstupňovanou škálu licencí, kdy si sami autoři určují možnosti zpřístupňování svých textů ostatním zájemcům.

Detailnější informace k jednotlivým projektům naleznou případní zájemci na výše uvedené webové adrese popisované konference.

Po vyslechnutí příspěvků kolegů, kteří již mají určité zkušenosti z praktického provozu institucionálních i oborových repozí-

tářů, zastávám názor, že institucionální repositář provozovaný Akademií věd ČR, v.v.i., který by zpřístupňoval výstupy z výzkumů a vědecké texty pracovníků jednotlivých ústavů, by byl nesporně přínosem pro vědeckou komunitu v České republice, ale také by jistě přispěl ke zlepšení informovanosti o práci v Akademii věd ČR, v.v.i., mezi veřejností.

Radka Taucová

Konference o etice ve veřejné správě

Hradec Králové, 27.–28. března 2008

27. a 28. března 2008 se konala v Hradci Králové konference *Etika ve veřejné správě*, již osmé setkání k této problematice. Záštitu nad konferencí převzal hejtman Královéhradeckého kraje Pavel Bradík. Program rozčleněný do pěti tematických okruhů se zabýval etickou problematikou v managementu veřejné správy, etikou v konkrétních oblastech její činnosti, etikou v rozvoji lidských zdrojů veřejné správy, problematikou korupce ve veřejné správě a v závěru pak přípravou zákona o úřednících ve veřejné správě a jejich vzdělávání.

V prvním z těchto okruhů hovořil Zdeněk Dytrt o absenci etiky – „ne-etice“ – v managementu jako příčině konzumního myšlení a o faktorech, které ne-etické chování podporují, a zdůraznil nutnost prohlubovat v managementu etické myšlení a chování. Karel Šatera mluvil o optimismu manažera ve veřejné správě a jeho nezanímitelné roli ve vzdělávání pracovníků a věnoval pozornost manažerské etice. Zdeněk Brodský z Univerzity Pardubice se zabýval diverzitou managementu, jehož cílem je vytvořit ve společnosti a zejména v podnikatelské sféře takové podmínky, které umožní všem lidem plně rozvinout jejich osobní potenciál bez ohledu na jejich individuální odlišnosti. Poslední referující v prvním tematickém okruhu byla Lucie Tomancová z Fakulty managementu a eko-

nomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která zahájila svůj referát konstatováním, že podnikat eticky se firmám dosud stále nevyplácí, a poukázala na výzkumem doložené zjištění, že správné využití manažerské etiky a kvalitní firemní kultura hrají důležitou roli v boji proti hospodářské kriminalitě, a zdůraznila, že hospodářská kriminalita stále patří k největším problémům podnikání ve světě. Česká republika je podle zmíněného průzkumu v tomto ohledu bohužel vysoko nad průměrem střední a východní Evropy.

Čtyři referáty byly věnovány problémům etiky v jednotlivých oblastech veřejné správy. Jiří Polách, rovněž z Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, hovořil o etice ve financování veřejných rozpočtů a o korupci, která se nejčastěji vyskytuje u státních zakázek na stavební práce a při udělování licencí a ve zdravotnictví. Lenka Obršálová z Univerzity Pardubice se zaměřila na uplatnění etických principů v ochraně životního prostředí – např. při prezentaci informací, předpovědi vývoje životního prostředí a při vyjadřování ekologického rizika. Michaela Stříteská z Univerzity Pardubice hovořila o dosud nedoceňovaném významu strategického managementu v řízení rozvoje obcí a regionů, který není dosud dostatečně prosazován z ministerské úrovně. Olga Vidláková zdůraznila, že v posledních desetiletích minulého století značně vzrostl zájem o etiku ve veřejné správě v demokratických státech evropských i mimoevropských, takže toto období je často v zahraniční odborné literatuře nazýváno léty etiky, a uvedla konkrétní příklady. V komparativní studii Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) o etice z roku 2000 se 29 členských zemí včetně České republiky vyjadřovalo k jednotlivým hodnotám ve veřejné správě. Nejvyšší ocenění získalo osm hodnot: nestrannost, legalita, integrita, transparentnost, účinnost (eficiency), rovnost, odpovědnost a spravedlnost. Důležitými dokumenty ve veřejné službě jsou kodexy etiky. Rada OECD do-